**UCHWAŁA NR XIII.97.2025**
**RADY MIEJSKIEJ W ZŁOTOWIE**

z dnia 24 marca 2025 r.

**w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Złotowa na lata 2025-2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zmianami z 2024 r. poz. 1572, poz. 1907 i poz. 1940) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 49) Rada Miejska w Złotowie uchwala, co następuje:

**§ 1.** 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Złotowa na lata 2025-2027”, stanowiący załącznik do uchwały.

2. Program, o którym mowa w ust. 1, uchwala się na okres trzech lat.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Złotowa.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Złotowie

**Grzegorz Kolera**

Załącznik
do uchwały Nr XIII.97.2025
Rady Miejskiej w Złotowie
z dnia 24 marca 2025 r.

# GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZŁOTOWA NA LATA 2025-2027

ZŁOTÓW, MARZEC 2025

Spis treści

I. WSTĘP ..... 2

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU ..... 3

III. DIAGNOZA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNA ŚRODOWISKA LOKALNEGO ..... 4

3.1. EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY ..... 5

3.2. RODZINY DYSFUNKCYJNE ..... 7

3.3. PRZEMOC DOMOWA ..... 8

3.4. UZALEŻNIENIA ..... 9

IV. DANE O KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ UDZIELANYCH PRZEZ MOPS ZŁOTÓW ..... 10

4.1. LOKALNY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY ..... 13

4.2. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ..... 13

4.2.1. ASYSTENT RODZINY ..... 15

4.2.2. USTAWA O WSPIERANIU KOBIET W CIĄŻY I RODZINY"ZA ŻYCIEM" ..... 17

4.2.3. STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH ..... 17

4.2.4. PIECZA ZASTĘPCZA ..... 18

4.2.5. PROGRAMY I POMOCE REALIZOWANE PRZEZ MOPS W ZŁOTOWIE ..... 19

4.2.6. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY MIASTO ZŁOTÓW W OBSZARZE WSPARCIA RODZINY ..... 21

V. CEL PROGRAMU ..... 22

## I. WSTĘP

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn.zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny".

Wstęp do cytowanej wyżej wymienionej ustawy brzmi „ ***Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami".***

Niniejszy Program jest kontynuacją Programów realizowanych w minionych latach i obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia rodzin z dziećmi z wykorzystaniem przede wszystkim pracy z rodziną, w tym zwłaszcza w formie asysty rodzinnej, pracy socjalnej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.

Program będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie we współpracy z instytucjami i organizacjami, których podmiotem oddziaływań jest rodzina, z zachowaniem zasady wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Program będzie adresowany dla rodzin z terenu Gmina Miasto Złotów:

a) przede wszystkim rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, w tym te, z których dzieci zostały umieszczone w różnych formach pieczy zastępczej, rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi, zagrożone sytuacją kryzysową, dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym;

b) dla rodzin, które chcą zwiększyć swoją wiedzę w zakresie opieki nad dzieckiem;

c) dla przedstawicieli instytucji, organizacji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

*Realizacja działań przewidzianych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Miasta Złotowa na lata 2025 – 2027 ma na celu poprawę sytuacji rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają trudności wychowawcze oraz potrzebują wsparcia w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji.*

Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy definiuje rodzinę jako związek małżeński kobiety i mężczyzny. Rodzina, która powstaje w chwili formalnego zawarcia związku małżeńskiego może obejmować co najwyżej dwa pokolenia tj. oprócz małżonków obejmuje ona dzieci, które są częścią rodziny do czasu wspólnego zamieszkiwania ze swoimi rodzicami.

Pojęcie rodziny nie oznacza jednak konieczności występowania pokrewieństwa pomiędzy jej członkami, gdyż rodziną w świetle prawa rodzinnego będą także rodziny zastępcze spokrewnione i niespokrewnione. Natomiast na gruncie ustawy o pomocy społecznej pojęcie rodziny nie jest oparte na więzach pokrewieństwa. Za rodzinę w powyższej ustawie, zgodnie z art. 6 pkt 14, uznaje się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, przy czym te dwie przesłanki muszą być spełnione łącznie. W tym ujęciu rodziną jest więc także związek konkubencki. W związku z koniecznością zaspakajania licznych potrzeb swoich członków oraz zrealizowania celów, jakie stawia przed nią szersza zbiorowość, instytucja rodziny jako grupa społeczna posiada istotną cechę, mianowicie realizuje pewne funkcje inaczej zadania. Funkcje rodziny są ściśle związane z jej strukturą.

## II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 1997 r. nr 78, poz. 483.
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U.2025.0.49),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz.1283 )
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U z 2024 poz. 1673)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 2151 t,j.)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. Poz. 1939 ),
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024.0.1465 t.j.),
8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin : „Za życiem" (Dz.U. z 2024 1829 t. j.),
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r. poz 323 t.j.),
10. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023, poz. 2809 t. j.),
11. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. 2024.338 t. j.)
12. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z

2023.1993 t.j.)

## III. DIAGNOZA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Złotów, to niewielkie malownicze miasto położone nad rzeką Głomia w północnej części województwa wielkopolskiego w odległości 35 km od Piły, 80 km od Bydgoszczy, 120 km od Poznania. Złotów jest miastem powiatowym. Siedzibą ważnych instytucji państwowych.

Tabela nr 1 struktura wieku mieszkańców miasta w 2023 roku

| LP. | Wiek/Rocznik | Mężczyźni | | | Kobiety | | | Wszyscy | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Stali | Czasowi | Razem | Stali | Czasowi | Razem | Stali | czasowi | Razem |
| 1. | wszyscy | 7904 | 106 | 8010 | 8888 | 145 | 9033 | 16792 | 251 | 17043 |
| 2. | 0 - 17 | 1442 | 36 | 1478 | 1391 | 45 | 1436 | 1833 | 81 | 2914 |
| 3. | 18 – 64<br>18 - 59 | 4993 | 63 | 5056 | 4683 | 91 | 4774 | 9676 | 154 | 9830 |
| 4. | 65-120<br>60 - 120 | 1469 | 7 | 1476 | 2814 | 9 | 2823 | 4283 | 16 | 4299 |
| 5. | Liczba urodzonych dzieci | 37 | | | 49 | | | 86 | | |
| 6. | Liczba zgonów | 103 | | | 91 | | | 194 | | |

*Źródło: rejestr mieszkańców Urzędu Miasta w Złotowie*

Tabela nr 2 struktura wieku mieszkańców miasta w 2024 roku

| LP. | Wiek/Rocznik | Mężczyźni | | | Kobiety | | | Wszyscy | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Stali | Czasowi | Razem | Stali | Czasowi | Razem | Stali | czasowi | Razem |
| 1. | wszyscy | 7788 | 128 | 7916 | 8821 | 148 | 8969 | 16609 | 276 | 16885 |
| 2. | 0 - 17 | 1388 | 48 | 1436 | 1353 | 54 | 1407 | 2741 | 102 | 2843 |
| 3. | 18 – 64<br>18 - 59 | 4868 | 73 | 4941 | 4599 | 86 | 4685 | 9467 | 159 | 9626 |
| 4. | 65-120<br>60 - 120 | 1532 | 7 | 1539 | 2869 | 8 | 2877 | 4401 | 15 | 4416 |
| 5. | Liczba urodzonych dzieci | 44 | | | 56 | | | 100 | | |
| 6. | Liczba zgonów | 95 | | | 79 | | | 174 | | |

*Źródło: rejestr mieszkańców Urzędu Miasta w Złotowie*

Analizując powyższe dane zauważa się tendencję malejącą ogólnej liczby mieszkańców naszego miasta. Większość stanowią kobiety i jest to szczególnie widoczne w grupie osób w wieku poprodukcyjnym tj. w 2023 roku – 65,66% i w 2024 roku 65,15% w stosunku do ogólnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2024 roku w porównaniu do roku poprzedniego liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 117 osób, co stanowi 2,65% . Liczba urodzeń w porównywanych latach była wyższa o 14, co stanowi 16,3% w stosunku do roku 2023. Społeczeństwo naszego miasta starzeje się, spada populacja osób w wieku produkcyjnym. Stanowić to będzie wyzwanie dla samorządu gminnego w zakresie zapewnienia opieki środowiskowej i instytucjonalnej oraz organizacji aktywności społecznej seniorów.

Tabela nr 3 dane dotyczące zawartych ślubów

| **wyszczególnienie** | **2023** | **2024** |
|---|---|---|
| Liczba udzielonych ślubów cywilnych | 61 | 68 |
| Liczba ślubów konkordatowych | 38 | 40 |
| Liczba transkrypcji zagranicznych ślubów | 15 | 3 |

*Źźródło: dane z Urzędu Stanu Cywilnego w Złotowie*

Z danych Urzędu Stanu Cywilnego w Złotowie wynika, iż w roku 2024 wzrosła liczba udzielonych ślubów cywilnych do 68, co stanowi 11,5% w stosunku do roku 2023. Wzrosła również liczba ślubów konkordatowych o ok. 5,3%, a liczba transkrypcji zagranicznych ślubów obniżyła się o 80%.

## 3.1. EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja. Dla dzieci, których rozwój przebiega z utrudnieniami przedszkole czy szkoła jest szansą na uzyskanie wczesnego wsparcia specjalistycznego dostosowanego do indywidualnych potrzeb. Placówki edukacyjne dzięki codziennej pracy z dzieckiem często jako pierwsze dostrzegają nieprawidłowości w funkcjonowaniu swoich podopiecznych, a nawet całych rodzin. Na terenie miasta funkcjonują cztery przedszkola publiczne i niepubliczne

przedszkola: „Ekoludki", „Motylek", „Mali Odkrywcy", Niepubliczne Przedszkole Katolickie, „Anglojęzyczny" Punkt Przedszkolny Sunny Days, Przedszkole Specjalne „Marcinek".

Niepubliczne żłobki: „Ekoludki", „Motylek", „Mali Odkrywcy", „Bystre Smyki", Punkty Opieki Dziennej. Edukację szkolną zapewniają szkoły podstawowe i szkoły średnie jak:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Stanisława Staszica

2. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza

3. Szkoła Podstawowa nr 3

4. Katolicka Szkoła Podstawowa

Szkoły ponadpodstawowe:

1.Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

2.Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II

3.I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej - Curie

Placówki oświatowe wspierają rodziny w sferze wychowawczej. Ich zadaniem jest wzmacnianie i utrwalanie pozytywnych wartości przekazywanych w rodzinach oraz prowadzenie działalności profilaktycznej. Placówką, która wspomaga wychowawczą i edukacyjną funkcję szkół i przedszkoli oraz zapewnia dodatkowe wsparcie dla rodzin z dziećmi jest Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Złotowie. Głównymi zadaniami Poradni są wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, prowadzenie działań profilaktycznych, udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej, terapeutycznej oraz doradztwo zawodowe. Poradnia prowadzi warsztaty i szkolenia dla rodziców oraz pracowników różnego rodzaju instytucji oraz spotkania grup wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.

Tabela nr 4 Edukacja dzieci na terenie miasta

| **wyszczególnienie** | **Rok szkolny 2022/2023** | **Rok szkolny 2023/2024** |
|---|---|---|
| Liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną | 690 | 720 |
| Liczba dzieci objętych edukacją szkolną | 1462 | 1619 |

| | | |
|---|---|---|
| Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym | 9 | 9 |
| Liczba przyznanych stypendium Burmistrza | 213 | 161 |

źródło: dane wydziału oświaty Urzędu Miejskiego w Złotowie

Analizując dane z wydziału oświaty zauważa się wzrost liczby dzieci objętych edukacją szkolną i przedszkolną. Widoczny jest zwłaszcza wzrost o 157 dzieci w porównaniu do roku szkolnego 2022/2023, czyli 10,7% pobierających naukę w szkole podstawowej. Na tym samym poziomie kształtuje się liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym.

Dużym wsparciem dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych jest Świetlica Środowiskowa „Przystań" działająca przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci w Złotowie. Przeznaczona jest ona dla dzieci od 6 do 16 roku życia. Z pomocy oferowanej przez placówkę może korzystać maksymalnie 15 dzieci. Działalność Świetlicy ma charakter opiekuńczo – wychowawczy. Prowadzone są w niej zajęcia profilaktyczne, socjoterapeutyczne, tematyczne. W Świetlicy dzieci mogą uzyskać pomoc w odrabianiu lekcji, rozwijać swoje zainteresowania oraz kreatywnie i bezpiecznie spędzić czas. Podobne działania prowadzą świetlice działające przy złotowskich szkołach podstawowych.

## 3.2. RODZINY DYSFUNKCYJNE

Rodzina dysfunkcyjna to taka, w której występują stałe i poważne problemy zakłócające zdrowe funkcjonowanie jej członków. Przeważnie są to rodziny, gdzie panuje brak wsparcia emocjonalnego, a konflikty i napięcia są na porządku dziennym. Takie środowisko może prowadzić do wielu problemów emocjonalnych i psychicznych, zarówno u dzieci jak i dorosłych. Jednym z głównych czynników dysfunkcyjnej rodziny jest brak komunikacji. W takich rodzinach rozmowy są często przerywane przez kłótnie lub milczenie. Wspólne podejmowanie decyzji jest rzadkością, a emocje często są tłumione lub ignorowane. Kolejną cechą jest nadmierna kontrola lub brak jakiejkolwiek kontroli, co prowadzi do braku stabilności i bezpieczeństwa. Nierzadko pojawia się też problem uzależnień, przemocy fizycznej lub psychicznej. Członkowie rodziny mogą również doświadczać chronicznego stresu, co prowadzi do problemów zdrowotnych i emocjonalnych. Zaufanie między członkami rodziny jest

zazwyczaj niskie, co utrudnia budowanie zdrowych relacji. Dzieci wychowywane w takim środowisku często mają trudności z rozwojem emocjonalnym i społecznym, co wpływa na ich przyszłe życie. Typy rodzin dysfunkcyjnych:

- rodzina autorytarna charakteryzuje się surowymi zasadami i kontrolą, gdzie dzieci nie mają przestrzeni do wyrażania siebie;
- rodzina z problemem uzależnień to taka, gdzie jeden lub więcej członków zmaga się z alkoholizmem, narkomanią czy hazardem, co wpływa na wszystkich domowników , codzienne życie jest pełne napięcia, a dzieci muszą brać na siebie rolę dorosłych, co zaburza ich rozwój emocjonalny;
- rodzina z przemocą fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną.

Długotrwałe życie w rodzinie dysfunkcyjnej może prowadzić do poważnych problemów emocjonalnych i psychicznych. Dzieci wychowywane w takim środowisku często borykają się z niską samooceną, lękami, depresją oraz trudnościami w nawiązywaniu zdrowych relacji w dorosłym życiu. Mogą również powielać destrukcyjne wzorce swoich rodziców, tworząc kolejne pokolenie dysfunkcyjnych rodzin.

### 3.3. PRZEMOC DOMOWA

W znowelizowanej *ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 9 marca 2023 roku* ***pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową***, by nie stygmatyzować rodzin i wskazywać, że wyłącznie rodzina jest środowiskiem, w którym dochodzi do aktów przemocy. Zachowania przemocowe mogą występować również pomiędzy byłymi małżonkami, którzy w świetle prawa nie są rodziną, czy osobami żyjącymi w związkach nieformalnych.

Ustawodawca zdefiniował przemoc jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie , wykorzystujące prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy domowej:

- fizyczną – bicie, duszenie przypalanie ciała oraz każde inne zachowanie sprawcy skutkujące lub zmierzające do wyrządzenia fizycznych obrażeń
- psychiczną – wyzwiska, obelgi, zaniżanie poczucia wartości ofiary, wyśmiewanie, drwiny;
- seksualną – gwałt, wymuszanie pożycia, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, ocenianie sprawności seksualnej;
- ekonomiczną – finansowe uzależnienie ofiary od sprawcy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej przez ofiarę, niełożenie na utrzymanie rodziny.

Tabela nr 5 osoby doświadczające przemocy domowej

| **Osoby doświadczające przemocy** | **Dzieci** | **kobiety** | **mężczyźni** | **osoby starsze** |
|---|---|---|---|---|
| 2023 rok | 10 | 33 | 2 | 11 |
| 2024 rok | 31 | 26 | 5 | 4 |

*Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości Zespołu Interdyscyplinarnego*

Powyższa tabela obrazuje skalę zgłoszonych przypadków przemocy domowej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba wszczętych procedur utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W znowelizowanej ustawie o przemocy domowej dzieci będące świadkami przemocy traktuje się jako osoby doświadczające przemocy domowej. W 2023 Zespół Interdyscyplinarny w Złotowie prowadził 46 procedur „Niebieskie Karty" a w 2024 roku 44.

## 3.4. UZALEŻNIENIA

Czynników, które mogą wywołać uzależnienie jest bardzo wiele. Często skłonność do różnego rodzaju używek przypisuje się genom – uzależnienia są dziedziczne. Wśród przyczyn popadania w sidła nałogu obwinia się także środowisko czy nieprawidłowe wzorce wyniesione

z domu.Za możliwe przyczyny uzależnień podaje się takie czynniki jak: niskie poczucie własnej wartości, brak satysfakcji w relacjach z innymi osobami, trudności emocjonalne, skłonność do depresji, brak zaradności, załamywanie się w przypadku życiowych porażek, choroba lub śmierć bliskiej osoby. Szerzeniu narkomanii sprzyjają: większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od problemów życia codziennego.

## IV. DANE O KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ UDZIELANYCH PRZEZ MOPS ZŁOTÓW

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie, instytucji współpracujących i działających na rzecz dzieci i ich rodzin. Na podstawie sprawozdawczości MOPS wynika, że ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej Ośrodka utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 6 rodziny korzystające z pomocy społecznej MOPS

| Rok | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach |
|---|---|---|
| **2023** | 555 | 1152 |
| **2024** | 554 | 1138 |

*Źródło: opracowanie na podstawie sprawozdań MOPS w Złotowie*

Tabela nr 7 rodziny z dziećmi korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie.

| Rodziny o liczbie dzieci: | 2023 rok | 2024 rok |
|---|---|---|
| **1** | 66 | 61 |
| **2** | 59 | 61 |
| **3** | 39 | 32 |
| **4** | 14 | 15 |
| **5** | 6 | 3 |
| **6** | 2 | 2 |
| **7 i więcej** | 0 | 1 |
| **Razem** | **186** | **175** |

*Źródło: opracowanie na podstawie sprawozdań MOPS w Złotowie*

Tabela nr 8 powody przyznania pomocy społecznej

| Powód trudnej sytuacji życiowej | Liczba rodzin | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 2023 rok | Liczba osób w rodzinach w 2023 roku | 2024 rok | Liczba osób w rodzinach w 2024 roku |
| ubóstwo | 167 | 333 | 137 | 248 |
| bezdomność | 23 | 24 | 21 | 21 |
| potrzeba ochrony macierzyństwa | 60 | 283 | 59 | 278 |
| bezrobocie | 205 | 521 | 197 | 480 |
| niepełnosprawność | 135 | 249 | 132 | 246 |
| długotrwała lub ciężka choroba | 314 | 536 | 319 | 527 |
| bezradność w sprawach opiek.wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego | 98 | 367 | 84 | 304 |
| w tym: rodziny niepełne | 75 | 250 | 66 | 202 |
| rodziny wielodzietne | 22 | 127 | 16 | 196 |
| sieroctwo | 0 | 0 | 0 | 0 |
| sytuacja kryzysowa | 3 | 5 | 8 | 23 |
| zdarzenie losowe | 0 | 0 | 1 | 1 |
| trudności w przystosowaniu do Życia po zwolnieniu z zakładu karnego | 6 | 7 | 5 | 8 |
| przemoc domowa | 5 | 10 | 6 | 15 |
| alkoholizm | 64 | 115 | 60 | 88 |
| narkomania | 7 | 17 | 5 | 11 |
| klęska żywiołowa lub ekologiczna | 0 | 0 | 0 | 0 |

*Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS Złotów*

Z analizy danych sprawozdawczych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin na terenie miasta

Złotowa na różnych płaszczyznach, gdyż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy jest długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i ubóstwo. Niepokojącym zjawiskiem jest korzystanie rodzin z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Bezradność oznacza m.in. brak umiejętności prawidłowego sprawowania opieki nad dziećmi, obniżenie lub brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela nr 9 zestawienie świadczeń wypłacanych przez MOPS Złotów

| **Rodzaj świadczenia** | **Liczba rodzin 2023 rok** | **Liczba rodzin 2024 rok** |
|---|---|---|
| Zasiłek rodzinny | 386 | 309 |
| Dodatek z tytułu urodzenia dziecka | 19 | 21 |
| Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego | 9 | 7 |
| Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka | 36 | 29 |
| Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego | 89 | 69 |
| Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej | 122 | 103 |
| Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego | 279 | 228 |
| Dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania ( internat) | 11 | 11 |
| Dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania ( dojazd ) | 19 | 15 |
| Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka | 57 | 58 |
| Zasiłek pielęgnacyjny | 579 | 612 |
| Specjalny zasiłek opiekuńczy | 1 | 1 |
| Świadczenie pielęgnacyjne | 146 | 152 |
| Świadczenie rodzicielskie | 56 | 63 |
| Za życiem | 1 | 5 |
| Dodatek mieszkaniowy | 613 | 619 |

*źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS Złotów*

Na podstawie zestawienia danych MOPS wynika, że spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń, których przyznanie uwarunkowane jest kryterium dochodowym. Najbardziej widoczny jest spadek świadczeniobiorców w 2024 roku, pobierających zasiłek rodzinny o 77 rodzin, co stanowi aż 19,95%. Głównym powodem jest wzrastająca minimalna płaca oraz utrzymujący się niezmiennie od kilku lat próg dochodowy a także spadek urodzeń. Natomiast na przestrzeni lat wzrasta liczba rodzin uprawnionych do korzystania ze świadczenia pielęgnacyjnego i zasiłku pielęgnacyjnego.

## 4.1. LOKALNY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

## 4.2. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami samorządowymi.

Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy działania realizowane przez samorząd gminny to:

1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;

2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

4) finansowanie:

a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,

b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu

teleinformatycznego;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej

trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

### 4.2.1. ASYSTENT RODZINY

Udzielenie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy do zadań obowiązkowych gminy. Na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych działania podejmują asystenci rodziny.

Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana pomoc polega na wsparciu w przezwyciężaniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania potomstwa oraz stwarzała im optymalne warunki do prawidłowego rozwoju. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 – tu środowisk. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego lub do współpracy z asystentem rodziny te zostały zobowiązane przez Sąd. Asysta rodzinna jest formą wsparcia skierowaną do dwóch typów rodzin. Pierwsza z nich to rodziny przeżywające trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi. Praca asystenta w tych rodzinach ma na celu pomoc w nabyciu odpowiednich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, by zapobiec umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej. Drugim zaś typem są rodziny, z których wskutek bezradności rodziców w sferze opiekuńczo – wychowawczej dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Realizatorem zadań gminy w zakresie wspierania rodziny pozostaje MOPS w Złotowie.

**Asystenci rodziny:**

- prowadzą treningi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym planowanie budżetu domowego, trening przygotowania posiłków,
- towarzyszą rodzinom podczas załatwiania spraw urzędowych,
- monitorują stan zdrowia dzieci, realizacja szczepień i badań, towarzyszą rodzicom podczas wizyt z dziećmi u lekarza,
- monitorują sytuację przedszkolną i szkolną dzieci oraz postępy w nauce,
- modelują sposoby spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi,
- wspierają kobiety w ciąży – pomoc w przygotowaniu się na urodzenie dziecka, edukacja rodziców w zakresie pielęgnacji noworodków i małych dzieci,
- motywują osoby zmagające się z uzależnieniem do podjęcia terapii,

- współpracują z instytucjami odpowiedzialnymi za pieczę zastępczą, motywują rodziców biologicznych do nawiązania kontaktu z tymi jednostkami,

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo – wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się pracownik socjalny. Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to rodziny, które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich zaniedbań, czy też zaniechań.

Tabela nr 10 rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

| wyszczególnienie | 2023 rok | 2024 rok |
|---|---|---|
| Liczba zatrudnionych asystentów | 2 | 2 |
| Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny | 29 | 27 |
| Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem rodziny | 11 | 10 |
| Liczba rodzin z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w tym:<br>- ze względu na osiągnięcie celów<br>- ze względu na zaprzestanie pracy z asystentem rodziny<br>- ze względu na zmianę miejsca zamieszkania | 8<br>2<br>0<br>6 | 4<br>0<br>4<br>0 |
| | | |

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Złotowie*

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki kształtują się na poziomie 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

**W 2023 roku gmina miasto Złotów przeznaczyła na ten cel 510168 zł, a w 2024 roku 540461 zł.**

### 4.2.2. USTAWA O WSPIERANIU KOBIET W CIĄŻY I RODZINY"ZA ŻYCIEM"

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem". Przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. *Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.* Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej ( w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych ), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem jest: wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem", opracowanie wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia ( na ądanie i na podstawie pisemnego upoważnienia ). Trudno jest jednoznacznie określić liczbę rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia, niezbędne zasoby kadrowe i koszty realizacji zadania. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych, co na pewno przyczyni się do rozwijania kierunku różnych form pomocowych.

### 4.2.3. STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkołach, przedszkolach i innych podmiotach, których działalność w jakimkolwiek stopniu wiąże się z pracą z dziećmi albo w których przebywają lub mogą przebywać dzieci. Standardy ochrony dzieci to narzędzie, które pozwala szybko i

skutecznie podejmować interwencję i reguluje wiele obszarów działalności placówki ważnych z punktu widzenia bezpieczeństwa dzieci. Dodatkowo w „Ustawie Kamilka" rozszerzeniu uległy zapisy o obowiązku sprawdzania niekaralności pracowników ( niezależnie od formy zatrudnienia ) i współpracowników instytucji i firm pracujących z dziećmi. Niekaralność ma być weryfikowana nie tylko jak było dotychczas w Krajowym Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym, lecz także w Krajowym Rejestrze Karnym , co dotąd miało miejsce wyłącznie w odniesieniu do wybranych zawodów oraz w rejestrze karnym kraju, w którym dana osoba była zatrudniona w ciągu ostatnich 20 lat. Zarządzeniem Nr 10 Kierownika MOPS w Złotowie z dnia 14 sierpnia 2024 roku wprowadzono standardy ochrony małoletnich w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotowie.

### 4.2.4. PIECZA ZASTĘPCZA

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej ustanowione jest, że w przypadku braku możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej. Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze ( spokrewnione, niezawodowe, zawodowe ) oraz rodzinne domy dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadapcyjne.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostka organizacyjna powiatu ( art. 76 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej ). Na terenie powiatu złotowskiego zadania wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Tabela nr 11 rodziny zastępcze

| Lp. | Wykaz danych | 2023 rok | 2024 rok |
|---|---|---|---|
| 1. | Liczba dzieci przebywających w rodzinach z terenu powiatu złotowskiego, w tym z terenu miasta Złotowa | 184 dzieci, w tym 55 z terenu miasta Złotowa | 173 dzieci, w tym 48 z terenu miasta Złotowa |
| 2. | Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego z terenu powiatu złotowskiego, w tym z terenu miasta Złotowa | 17 dzieci, w tym 1 z terenu miasta Złotowa | 19 dzieci, w tym 1 z terenu miasta Złotowa |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3. | Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego z terenu powiatu złotowskiego, w tym z terenu miasta Złotowa | 41 dzieci, w tym 7 z terenu miasta Złotowa | 31 dzieci, w tym 6 z terenu miasta Złotowa |
| 4. | Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych z terenu powiatu złotowskiego, w tym z terenu miasta Złotowa | 69 rodzin, w tym 14 z terenu miasta Złotowa | 76 rodzin, w tym 14 z terenu miasta Złotowa |
| 5. | Liczba niezawodowych rodzin zastępczych z terenu powiatu złotowskiego, w tym z terenu miasta Złotowa | 42 rodziny, w tym 10 z terenu miasta Złotowa | 38 rodzin, w tym 9 z terenu miasta Złotowa |
| 6. | Liczba zawodowych rodzin zastępczych z terenu powiatu złotowskiego, w tym z terenu miasta Złotowa | 5 rodzin zawodowych, w tym 1 rodzina zawodowa specjalistyczna,w tym brak rodzin z terenu miasta Złotowa<br>2 Rodzinne Domy Dziecka, w tym brak domów z terenu miasta Złotowa | 4 rodziny zawodowe, w tym z terenu miasta Złotowa<br>2 rodziny zawodowe specjalistyczne, w tym 0 z terenu miasta Złotowa<br>2 Rodzinne Domy Dziecka, w tym 0 z terenu miasta Złotowa |
| 7.<br><br><br>8.<br>. | Liczby dzieci z terenu powiatu złotowskiego, które powróciły do rodzin biologicznych, w tym z terenu miasta Złotowa<br>Dodatkowo od 2023 roku 2 dzieci z terenu miasta przebywa w Ośrodku Leczniczo – Rehabilitacyjnym „Pałac Kamieniec” | 18 dzieci, w tym 2 z terenu miasta Złotowa | 28 dzieci, w tym 6 z terenu miasta Złotowa |

*Źródło: opracowano na podstawie informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie.*

## 4.2.5. PROGRAMY I POMOCE REALIZOWANE PRZEZ MOPS W ZŁOTOWIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie realizuje program pod nazwą „Posiłek w szkole i w domu”, z którego otrzymują wsparcie rodziny z terenu miasta. Program ten realizowany był zgodnie z corocznym porozumieniem z Wojewodą Wielkopolskim. W oparciu o założenia programowe pomocą w formie dożywiania w żłobkach, przedszkolach, szkołach i ośrodkach typu socjalizacyjnego, wychowawczego objęto ogółem:

w 2023 roku 256 dzieci

w 2024 roku 226 dzieci

Natomiast dzieci z rodzin, które nie spełniają ustawowego kryterium dochodowego, będące przejściowo w trudnej sytuacji życiowej mogą skorzystać z bezpłatnych posiłków w oparciu o gminny program osłonowy „Posiłek dla dzieci i młodzieży" na lata 2024 – 2028.

Rodziny z dziećmi korzystają z pomocy pieniężnej w formie zasiłków celowych, okresowych, stałych,. pomoc finansowa w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu" ( zakup żywności)

Od lipca 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie realizuje wsparcie w formie asystencji osobistej z Programu ministerialnego Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością. W 2023 roku wsparciem objęto 12 dzieci oraz w 2024 roku 10. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny jest systemem zniżek dla rodzin wielodzietnych i przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej z trójką dzieci. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania z katalogu ofert kulturalnych, rekreacyjnych, transportowych na terenie całego kraju. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka.

Liczba rodzin z Kartą Dużej Rodziny ( narastająco ) od 1 stycznia 2015 roku

a) w 2023 roku- 1091 rodzin z liczbą osób w rodzinach 3104
b) w 2024 roku – 1140 rodzin z liczbą osób w rodzinach 3268

Pomoc żywnościowa w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021 – 2027 – Podprogram 2024 na terenie miasta realizowany jest przez organizacje pozarządowe: Polski Czerwony Krzyż, Caritas Polska, Złotowski Uniwersytet Dziecięcy. MOPS wydaje stosowne skierowania, uprawniające do uzyskania pomocy żywnościowej.

Ponadto Ośrodek zajmuje się realizacją wypłaty takich świadczeń jak fundusz alimentacyjny i stypendium szkolne

## 4.2.6. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY MIASTO ZŁOTÓW W OBSZARZE WSPARCIA RODZINY

1.Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie,

2.Urząd Miejski w Złotowie,

3.Zepół Interdyscyplinarny w Złotowie

4.Punkt Interwencji Kryzysowej w Złotowie,

5.Komenda Powiatowa Policji w Złotowie,

6.Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotowie,

7.Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Złotowie,

8.Organizacje pozarządowe,

9. Placówki ochrony zdrowia,

10.Placówki oświatowe,

11.Lokalny Punkt Pomocy Osobom Poszkodowanych Przestępstwem,

12.Miejska Biblioteka Publiczna im. K.C. Norwida,

13.Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie,

14. Starostwo Powiatowe w Złotowie

## V. CEL PROGRAMU

Cel główny – rozwój systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

**Cele szczegółowe**:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin.

2. Szeroka współpraca z instytucjami , stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

4. Zapewnienie rodzinom mających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

**Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Złotów** skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, jednakże wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program głównie skierowany jest do:

- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- rodzin wielodzietnych
- rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami i chorymi przewlekle;
- rodzin dotkniętych uzależnieniem i przemocą domową;
- rodzin niepełnych;
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania;
- rodzin naturalnych, w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny

Planowana praca z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny jak również aktywizację i wzmocnienie działalności instytucji, placówek i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodziny. Działania skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci oraz optymalnego rozwoju dzieci oraz ogólnego podniesienia jakości życia całej rodziny.

**Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027**

- zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie im możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowanie;
- kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i jego realizacja;
- organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami;
- umożliwienie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego ( psycholog, terapeuta rodzinny, socjoterapeuta, prawnik, itp.)
- objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą domową i problemem alkoholowym – współpraca m.in. z Zespołem Interdyscyplinarnym i Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- zapobieganie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej
- kierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego
- współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej;
- współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej;
- rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego;
- współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej

**Oczekiwane rezultaty z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027**

- ograniczenie liczby dzieci umieszczonych w szeroko rozumianej pieczy zastępczej;
- zwiększenie współpracy różnych grup społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny;
- podniesienie kwalifikacji zawodowych zatrudnionych asystentów rodzin poprzez udział w szkoleniach, kursach, samokształceniu;
- objęcie wsparciem asystenta rodziny środowisk przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- zwiększenie kompetencji rodzicielskich u rodzin objętych asystenturą;

- rozszerzenie oferty działań pomocowych , kulturalnych na rzecz rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych;
- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie ustalania działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej ( okresowe spotkania – ocena sytuacji dzieci );
- zabezpieczenie 100% środków niezbędnych do partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej;
- objęcie wsparciem rodzin, zgodnie z realizowaniem ustawy „Za życiem".

**Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 został przedstawiony w formie poniższej tabeli**

| Nazwa zadania | Realizatorzy | Wskaźniki |
|---|---|---|
| Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocy i wsparcia asystenta rodziny | MOPS Złotów | Liczba rodzin objętych wsparciem |
| Monitorowanie sytuacji rodzin, gdzie występuje bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych | MOPS Złotów<br>Placówki oświatowe | Liczba rodzin objętych wsparciem |
| Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny | MOPS Złotów<br>PCPR Złotów | Liczba, kursów, warsztatów, liczba uczestników szkoleń |
| Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m. in. pedagogicznego, prawnego, | MOPS Złotów<br>Punkt Interwencji Kryzysowej w Złotowie | Liczba konsultacji, liczba osób, które skorzystały z porad |

| | | |
|---|---|---|
| psychologicznego, poradnictwa rodzinnego, socjoterapeutycznego | Lokalny Punkt Pomocy Osobom Poszkodowanym Przestępstwem Świetlica środowiskowa „Przystań" | |
| Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny poprzez organizację spotkań, konsultacji | MOPS Złotów | Liczba spotkań, konsultacji, liczba uczestników |
| Wsparcie rodzin przeżywających trudności poprzez tworzenie warunków do działania rodzin wspierających | Gmina Miasto Złotów MOPS Złotów | Liczba rodzin wspierających |
| Finansowanie kosztów, o których mowa w art. Ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z uwagi na realizację pomocy przez rodziny wspierające | Gmina Miasto Złotów MOPS Złotów | Liczba rodzin wspierajacych |
| Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z ustawą | Gmina Miasto Złotów MOPS Złotów | Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej |
| Prowadzenie placówki wsparcia dziennego oraz zapewnienie w niej miejsc dla dzieci | Gmina Miasto Złotów MOPS Złotów Świetlica | Liczba dzieci, ilość miejsc |

| | | |
|---|---|---|
| Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci i rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej lub zagrożonych kryzysem | MOPS Złotów<br>Policja<br>Zespół Interdyscyplinarny | Liczba monitorowanych rodzin |
| Współpraca z sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka wychowującego się w rodzinie niewydolnej wychowawczo lub umieszczonego w pieczy zastępczej | Sąd Rejonowy w Złotowie<br>Kuratorzy zawodowi i społeczni<br>MOPS Złotów<br>PCPR-y<br>Placówki oświatowe | Liczba monitorowanych rodzin |
| Wspieranie rodzin wielodzietnych – realizacja rządowego programu ( Karta Dużej Rodziny) | Gmina Miasto Złotów<br>MOPS Złotów | Liczba rodzin, którym przyznano KDR |
| Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii uzależnień oraz terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej | Gmina Miasto Złotów<br>Zespół Interdyscyplinarny w Złotowie<br>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotowie<br>MOPS Złotów | Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty"liczba osób, które ukończyły terapię |
| Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych | MOPS Złotów<br>Organizacje pozarządowe | Liczba prowadzonych grup<br>Liczba osób uczestniczących w grupach |
| | | |

## Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 dla Gminy Miasta Złotów finansowane będą z następujących źródeł:

a) Środki finansowe z budżetu gminy;
b) Środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

## Monitoring przebiegu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 dla Gminy Miasta Złotów będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie. Informacje o realizacji Programu, każdego roku w terminie do 31 marca będą przekazywane Radzie Miasta Złotowa w ramach sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, o którym mowa w art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

## Zakończenie

Realizacja Programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych oraz stworzy możliwość większej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Odpowiednie podejście daje możliwość rozwoju zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców miasta Złotowa. Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie miasta Złotowa na lata 2025 – 2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.